

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Bäckängsmon.

Foto: © Kurt Adolfsson.

Beverandeplan för Natura 2000-området Bäckängsmon SE0230308

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Syftet är att hejda utrotningen av djur och växter samt att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Utpekandet av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att bevara de utpekade värdena i områdena långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar i vårt land regelbundet cirka 60 av de fåglar som listas i bilaga 1 i fågeldirektivet.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta görs i särskilda bevarandeplaner, men beskrivningen kan också ingå i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen finns en beskrivning av området med bevarandesyfte och bevarandemål för de naturtyper och arter som ska bevaras, och det ska framgå hur skyddet kan bidra till en gynnsam bevarandestatus för naturtyperna och arterna. Även hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Bevarandeplanen underlättar förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken genom att den ger viktig information om området till bland annat markägare, myndigheter, exploatörer och naturvårdsförvaltare.

Bevarandeplanen utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Det gäller även för de bevarandeåtgärder och den naturvårdsskötsel som kan krävas för att bevara värdena, i den mån markägare eller andra brukare inte har möjligheten eller skyldigheten via andra lagar eller avtal att göra detta (till exempel miljöersättningar). Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras - den är ett "levande dokument". Det gör det möjligt för alla att bidra med ny kunskap och synpunkter genom att kontakta Länsstyrelsen.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Framtida naturvårdsarbete kan komma att leda till ytterligare ny kunskap som i sin tur kan leda till behov av justeringar av Natura 2000-områdets gränser, naturtyper eller arter. Vid förvaltning och tillståndsprövning är det viktigt att utgå från de befintliga värdena, inte bara de regeringsgodkända, varför det är av vikt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit bli regeringsgodkända ännu.

Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av till exempel skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Reglerna enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller i Natura 2000-områden.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller utpekade arter i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön eller utpekade arter i området. Det är påverkan på de naturmiljöer och/eller arter som skyddas i området som är grunden för prövningen oavsett var källan till störningen ligger geografiskt. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§). Tillståndskravet aktualiseras när en verksamhet eller åtgärd kan påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt, det vill säga när det finns risk för skada.

Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i Natura 2000-området behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls dock samråd med Skogsstyrelsen istället. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben (lansstyrelsen.se/ostergotland) eller kontakta en handläggare (växel: 010-223 50 00).

För verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsskötsel och naturvårdsförvaltning av ett Natura 2000-område, i syfte att långsiktigt bevara de naturtyper och/eller arter som skyddas, krävs inte tillstånd.

Innehåll

Området Bäckängsmon	5
9010 – Taiga.....	9
9070 – Trädklädd betesmark.....	10
Dokumentation	11
Kartor	12

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0230308 Bäckängsmon

Kommun: Kinda

Områdets totala areal: 15,1 hektar

Markägarförhållande: Privat

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2018-06-11

Regeringsbeslut, historik:

Regeringen föreslår att området är av gemenskapsintresse (pSCI): 2002-01

Fastställts som ett område av gemenskapsintresse (SCI): 2005-01

Regeringen förklarar området som ett särskilt bevarandeområde (SAC): 2011-03

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

9010 – *Taiga

9070 – Trädklädd betesmark

*) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete

Området

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper och arter som förekommer i området. I Bäckängsmon finns naturtyperna taiga (9010) och trädklädd betesmark (9070).

Prioriterade bevarandevärden:

Syftet med Natura 2000-området Bäckängsmon är framför allt att bevara och vidareutveckla naturvärden knutna till naturtypen taiga (9010).

Motivering:

Taigan i Bäckängsmon ligger i en nordvänd brant, har en skoglig kontinuitet och naturlig dynamik. Den domineras av äldre barrblandskog med inslag av död ved och grova träd. Detta bildar viktiga livsmiljöer för många mossor, svampar, lavar, vedlevande insekter och fåglar. Sannolikt finns många fler rödlistade mossor, svampar, lavar och insekter knutna till den döda veden i området än vad som hittills har noterats.

Prioriterade åtgärder:

De prioriterade åtgärderna i området är att till stor del lämna taigan till fri utveckling medan den trädklädda betesmarken behöver fortsätta hävdas. Vid behov ska även röjning av igenväxning ske i Natura 2000-området. För att kunna röja gran och frihugga vidkroniga ekar i hela Natura 2000-området behöver skötselplanen för naturreservatet revideras.

Beskrivning av området

Bäckängsmons Natura 2000-område är 15,1 hektar och karaktäriseras av en gammal barrblandskog som ligger i en nordvänd brant sluttning. Området ingår helt i Bäckängsmons naturreservat. Berggrunden i området består av graniter. Jordarterna domineras av morän som bitvis är blockig till storblockig, särskilt i nordsluttningen. I söder finns en kanjonliknande nedskärning i berggrunden i nordväst-sydostlig riktning. I de högre delarna av området går berget i dagen här och var. I de sydöstra delarna som sluttar neråt är det gott om blockrika partier. Höjdskillnaden mellan lägsta och högsta delarna av området är cirka 60 meter, beläget från cirka 100-160 meter över havet.

Området domineras av en gammal barrblandskog med stort inslag av grova träd och måttligt med död ved (cirka 5 % av virkesförrådet). I de nedre delarna av nordsluttningen dominerar grov gran, medan tallinslaget blir allt större ju högre upp i sluttningen man kommer. Högst upp i området dominerar tallskog som bland annat hyser en del äldre tallar och en del inslag av björk och asp. Lunglav (*Lobaria pulmonaria*, rödlistekategori NT), skuggoranglav (*Caloplaca lucifuga*, NT) och talticka (*Phellinus pini*, NT) finns i området. På marken dominerar mossor i nordsluttningen och blåbär- och lingonris i de övre delarna. I kanjonen i den sydvästra delen av området växer en del mycket grova lövträd. Lövinslaget i skogen är störst i den södra och sydöstra delen av området där skogen bitvis har en karaktär av lövbränna med dominans av björk.

I den sydvästra delen av området väster om grusvägen finns en ravin, där det rinner fram en mindre bäck. I anslutning till bäcken finns ett antal grova omgivna av hasselbuskar och viss igenväxningsvegetation i form av bland annat asp och björk. Detta område hävdas genom bete. På ekarna finns en värdefull lavflora med bland annat

Länsstyrelsen Östergötland

brun nållav. På marken återfinns en hävdpräglad flora. I den västra delen av området rinner bäcken nerför några kala klippsidor vilket ger ett säreget intryck. Också utmed vägen som leder norrut växer en del äldre ekar.

Det finns goda förutsättningar för en rik skalbaggsfauna i området men inga riktade inventeringar är kända. I övrigt torde djurlivet vara representativt för områden av detta slag med bland annat hjort, rådjur, älg, hare och grävling. Ingen noggrannare inventering av djurlivet har genomförts i området. Vid insektsinventeringar på andra delar av Söderö har bland annat den ovanliga skalbaggen läderbagge hittats men om den i Natura 2000 sammanhang prioriterade arten finns i området är inte känt. Flera av de ekar som växer i den västra delen av området bedöms dock ha förutsättningar att hysa ovanliga skalbaggar.

Vad kan påverka området negativt

Naturtypspecifika hotbilder preciseras under respektive naturtyp. Nedan listas de generella påverkansfaktorerna för naturtyperna taiga (9010) och trädklädd betesmark (9070):

- Exploatering i eller i anslutning till området.
- Avverkning, röjning och gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller tas bort. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.
- Produktionshöjande åtgärder, exempelvis gödsling, markberedning, plantering och användandet av främmande trädslag.
- Tillförsel av kalk eller aska. Kan ge skador på vegetationen, främst områdets mossor och lavar.
- Dikning och större markskador inom eller i anslutning till området. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras.
- Viltbetesskador. Höga stammar av älg och annat hjortvilt kan förhindra föryngring av vissa trädslag.
- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Vissa kväveföreningar är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.
- Fragmentering och isolering som uppkommer om liknande biotoper försvinner i det omgivande skogs- och jordbrukslandskapet försvårar spridning, genutbyte och återkolonisation mellan miljöerna. Plantering av barrskog kan dessutom skapa spridningsbarriärer för arter som lever i gräsmarksmiljöer.
- Främmande (invasiva) arter som har potential att skada eller konkurrera ut den lokalt naturliga floran och faunan.

Områdets bevarandeåtgärder

I tabell 1 presenteras en översikt över bevarandeåtgärder för området.

Tabell 1: En generell sammanställning av bevarandeåtgärder omnämnda i den aktuella bevarandeplanen.

Bevarandeåtgärd	När	Var	Prioritet
Fortsatt hävd, främst genom bete	Årligen	Trädklädd betesmark (9070)	1
Röjning av igenväxning	Vid behov	Trädklädd betesmark (9070)	1
Fri utveckling		Taiga (9010)	
Revidering av skötselplan för att tillåta plockhuggning/ringbarkning av träd och frihuggning av vidkroniga ädellövträd	Innan år 2025	Taiga (9010)	1
Plockhuggning/ringbarkning av träd	Kan genomföras först efter revidering av skötselplan, därefter vid behov	Taiga (9010)	1
Frihuggning av vidkroniga ädellövträd	Kan genomföras först efter revidering av skötselplan, därefter vid behov	Taiga (9010)	1

Reglering av skydd och skötsel:

Skydd och skötsel är framför allt reglerat i naturreservatets beslut och skötselplan (Bäckängsmons naturreservat 2006) där bland annat skogsbruksåtgärder, som avverkning och röjning, är förbjudna med undantag för det som anges i skötselplanen. Skötselplanen anger generellt åtgärder som gynnar eller bibehåller naturvärdena som Natura 2000-området syftar till att bevara. Skötselplanen behöver dock revideras för att tillåta röjning av inträngande gran och frihuggning av vidkroniga ädellövträd i hela Natura 2000-området.

För åtgärder (som påverkar naturmiljön inom området) utanför Bäckängsmon eller i direkt anslutning till Bäckängsmon, gäller inte naturreservatsföreskrifterna. Då träder Natura 2000-lagstiftningen in. Verksamheter som påverkar naturmiljön inom Natura 2000-områden kräver samråd med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB. Vid samråd som rör skogsbruksåtgärder i skog kontaktas Skogsstyrelsen.

Eftersom skogsbruksåtgärder är förbjudna enligt reservatsbeslutet så bör det inte bli aktuellt med samråd med Länsstyrelsen angående skogsbruksåtgärder inom Natura 2000-området. Eventuellt kan andra åtgärder, som anläggning för friluftsliv eller åtgärder vid anläggning kräva samråd om åtgärderna riskerar att skada utpekade naturvärden i Natura 2000. Avverkning av träd som ligger utanför Natura 2000-området men som kan ha höga naturvärden kräver samråd med Länsstyrelsen.

I området finns 0,6 hektar trädklädd betesmark. Den trädklädda betesmarken sköts enligt fastställd skötselplan genom bete och återkommande röjningar för att gynna floran och de grova gamla ädellövträden.

Länsstyrelsen gör bedömningen att ingen ytterligare reglering av skydd och skötsel behövs, utöver att revidera skötselplanen för att tillåta röjning av inträngande gran och frihuggning av vidkroniga ädellövträd i hela Natura 2000-området. Vid samråd som rör röjningar tas kontakt med ansvarig förvaltare för Bäckängsmon på Länsstyrelsen.

Bevarandeåtgärder:

För mer ingående och specifika bevarandeåtgärder se skötselplanen för Bäckängsmons naturreservat. Nedan finns de övergripande åtgärderna som behövs i området.

Taigan i Natura 2000-området Bäckängsmon ska till stor del lämnas till fri utveckling. Huvudsyftet är att bevara och skapa en kontinuitet i trädskiktet för att säkerställa en god livsmiljö för arter beroende av skogar i senare successionsstadier. Igenväxning är dock ett problem i naturtypen, främst i Bäckängsmons östra del. Detta kan åtgärdas genom att plockhugga gran och frihugga vidkroniga ekar. I samband med detta bör veden lämnas kvar för att berika området med mer nydöd ved. I de delar med yngre skog kan man med fördel tillföra död ved genom till exempel ringbarkning för mer stående död ved eller fällning av träd för mer liggande död ved. Även det högst belägna tallpartiet skulle gynnas av dödvedskapande åtgärder eftersom dödvedsproduktionen är låg och långsam i sådana miljöer. Detta bidrar till att skapa en mer substratrik miljö i området så att fler organismer kan fortleva i Bäckängsmon. För att genomföra dessa bevarandeåtgärder behöver dock skötselplanen revideras först.

För att hagmarkens naturvärden ska bevaras behöver den årligen betas och även vid behov röjas så att ingen skadlig förnaansamling bildas, eftersom det missgynnar de småväxta arterna och försvårar frögroning. Att beta marken kommer även att gynna hävdgynnade arter. Det är värdefullt om hävden planeras så att området ensamt, eller tillsammans med omkringliggande hagmarker, erbjuder blommande växter under hela säsongen. Detta för att ha en kontinuerlig källa av nektar- och pollentillgång för markernas insektsfauna. Hela området behöver inte ha blommande flora hela säsongen, utan kan flytta runt i tid och rum, genom att till exempel ha betespåsläpp vid olika tidpunkter för olika fållor och/eller ha ett rotationsbete mellan fållor. Buskar av olika slag, främst blommande arter, är viktiga att spara, så länge som de inte täcker stora ytor och bildar stora snår. Mindre snår ger skydd, bo- och födosöksplatser för många djur och underlättar för lövträd, bland annat ek, att gro och växa till sig utan att bli avbetad. För att uppnå en kontinuitet i trädskiktet är det viktigt att tillräckligt många yngre lövträd, främst ekar, sparas för att det även på sikt ska finnas en olikåldrig trädstruktur.

En översyn av skötselplanen bör ske på sikt, i samband med detta kan skötselplan och bevarandeplan med fördel slås samman, så att skötselplanen även innehåller de obligatoriska delarna för en bevarandeplan.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Bevarandestatus beskriver läget för naturtyperna i landet som helhet, medan *bevarandetillståndet* beskriver aktuellt läge inom Natura 2000-området. Dessa beskrivs närmare under respektive naturtyp längre fram i planen. I tabell 2 redovisas en sammanställning av bevarandetillståndet inom området.

Tabell 2: Naturtypsareal och förekomst av Natura 2000-arter (ej fåglar) inom Natura 2000-området. *) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete. Prioriteringen kan skilja sig från prioriteringen i det specifika området.

Naturtyp/art	Hektar/Förekomst	Bevarandetillstånd	Sida
9010 - *Taiga	14,5	Otillfredsställande	9
9070 - Trädklädd betesmark	0,6	Tillfredsställande	10
Total areal	15,1		

Uppföljning

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket samt Havs- och vattenmyndigheten. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

9010 – Taiga

Arealen 14,5 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer främst i den boreala zonen på fuktiga näringsrika marker till torra och näringsfattiga. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30-100 % och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg, ibland även med inslag av andra inhemska arter. Naturtypen taiga innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning. Det kanske viktigaste elementet för naturtypen är den döda veden som hyser en lång rad vedlevande svampar och insekter, dessutom är veden födosöks- och boplatser för många fågelarter. Naturtypen delas vanligen in i flera olika undergrupper beroende på dominerande trädslag samt successionsstadier. Natura 2000-området Bäckängsmon består till största del av naturtypen taiga.

Bevarandemål

Arealen av taiga (9010) ska vara minst 14,5 hektar i Bäckängsmons Natura 2000-område. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark med ett olikåldrigt och flerskiktat trädskikt. Barrträd ska dominera naturtypen. Lövträd ska utgöra ett enstaka till måttligt inslag. Det ska finnas tämligen allmänt med grov och död ved till exempel torrträd, hålträd, liggande stockar, halvdöda träd eller branddödade träd. I partier med tallhällmark ska en stor del av den döda veden vara helt eller delvis solbelyst en stor del av dagen. Förekomsten av äldre träd ska vara måttlig till riklig och ersättningsträd ska få etableras.

Skogen ska vara präglad av naturlig dynamik och strukturer, så som insektsangrepp, stormfällningar eller bete. Andra småskaliga naturliga processer som trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning är positivt och ska förekomma inom området. Igenväxningsvegetation (till exempel gran) ska inte tillåtas dominera i fältskiktet. Typiska och karaktäristiska arter ska kunna fortleva långsiktigt i området och det ska finnas en art- och individrik förekomst av insekter, mossor, svampar och lavar.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt utöver den generella hotbilden på sidan 6:

- Brist på naturlig störning. Vissa arter förekommer ofta bara i vissa stadier i skogens utveckling. Om den naturliga dynamiken uteblir kan det få som följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller särskilt brand som verkar över stora ytor, men andra viktiga dynamiska processer är översvämning, vind, påverkan av däggdjur och angrepp av insekter och svamp.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen (9010) förekommer i hela landet med tyngdpunkten av utbredningen i den boreala zonen. Marker som normalt brukas som produktionsskogar tillhör ofta naturtypen taiga och det är endast i de fjällnära regionerna som det finns kvar betydande områden med äldre skog i sena successionsstadier. Naturtypen taiga (9010) har en negativ utveckling eftersom skogsbruket i marker med höga naturvärden och fjällnära skog fortsätter, dessutom har intresset för biobränslen, skogsgödsling och skogsodling med främmande trädarter ökat under senare år. Samtidigt har hänsynen vid skogsavverkning blivit större och arealen skyddad skog har utökats. År 2013 var förekomstarealen av taiganaturtypen i den boreala regionen 1 330 000 hektar och för att naturtypen ska uppnå gynnsam bevarandestatus behövs det uppskattningsvis 3 500 000 hektar. Bevarandestatusen för naturtypen taiga (9010) är idag dålig i den boreala regionen och utvecklingen är övervägande negativ.

I Bäckängsmon har inget betydande skogsbruk förekommit i modern tid och delar av skogen befinner sig i ett sent successionsstadium. Det förekommer en måttlig mängd av främst död granved och med stor sannolikhet

förekommer många fler rödlistade lavar, mossor och insekter än de hittills noterade i området. Småskaliga naturliga processer förekommer men storskaliga processer som skogsbrand har inte förekommit i området under lång tid. Långsiktigt skydd och skötsel finns fastställd i naturreservatets beslut och skötselplan. En revidering av skötselplanen behöver ske för att tillåta röjning av gran i naturtypen samt frihuggning av de vidkroniga ekar som finns i Bäckängsmons taiga. Detta skulle också berika området med mer död ved. Bevarandetilståndet anses idag som otillfredsställande.

9070 – Trädklädd betesmark

Arealen 0,6 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Trädklädda betesmarker är en naturtyp som kan delas in i två undergrupper: hagmarker med ett glest trädskikt av främst ek eller björk; samt betad skog där barrträd oftast är dominerande. Gemensamt för dem är en lång trädkontinuitet och att de nyttjats till bete. De trädklädda hagmarkerna kan även ha en historia av slätterhävd.

Enligt naturtypens definition ska krontäcket vara minst 30 % och en lång trädkontinuitet med inslag av gamla träd är viktigt. Vidkroniga träd som växt upp i öppet solbelyst läge, måste även fortsättningsvis ha ljus och värme för att inte konkurreras ut. Många av de organismer som lever på dessa träd, till exempel mossor, lavar och insekter minskar vid ökad beskuggning. Den gynnsamma bevarandestatusen bör knytas an till de ekologiska krav som de för naturtypen karakteristiska arterna har, så att de kan finnas kvar eller öka i antal. Till trädklädda betesmarker är en mängd arter från olika organismgrupper knutna, främst kärlväxter, svampar, lavar och insekter. Det är viktigt med rekrytering av nya potentiella jätteträd. Äldre och/eller grova träd ska alltid lämnas kvar. Kontinuerligt tillskott av död ved är en förutsättning för många trädlevande svampar och insekter.

Bevarandemål

Arealen av trädklädd betesmark (9070) ska vara minst 0,6 hektar i Natura 2000-området Bäckängsmon. Småskaliga naturliga processer, som till exempel trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur.

Krontäckningen får vara varierande mellan glesare till mer beskogad mark. Men lövträden ska utgöra ett påtagligt inslag i området. Området ska ha en olikåldrig trädstruktur med föryngring för att få en kontinuitet av gamla träd. Död ved ska förekomma åtminstone måttligt till gagn för vedlevande organismer. Gamla ädellövträd och hålträd ska ha måttlig till rik förekomst i området. Skadlig förnaansamling, igenväxning och antropogen näringstillförsel får inte förekomma annat än i mycket begränsad utsträckning. Artsammansättningen ska vara naturlig och den artrika floran och faunan som främst är kopplad till de gamla grova träden ska bevaras.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt utöver den generella hotbilden på sidan 6:

- Utebliven röjning av igenväxningsvegetation och minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade och ljuskrävande floran och faunan.
- Alltför kraftig röjning av buskar och träd så att organismer som är beroende av dessa strukturer missgynnas.
- Överbete. Alltför intensivt betestryck leder till minskad tillgång till nektar och pollen samt att föryngring av ek och andra ädellövträd försvåras. Även floran kan ta skada av för kraftigt betestryck.
- Skötsel som avlägsnar småbiotoper, kantzoner och mosaikmiljöer och skapar skarpa gränser mellan olika markslag.

Länsstyrelsen Östergötland

- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan.
- Tillskottsutfodring av betesdjur ger indirekt näringstillförsel till marken som missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Kväveläckage från angränsande marker påverkar floran negativt.
- Bristande trädföryngring hotar på sikt kontinuitet i trädsiktet för naturtypen.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Mindre jordbruksföretag slås ihop eller läggs ned och urbaniseringen fortsätter vilket gör att mindre eller svårbrukade marker som ofta hyser den största mångfalden tas ur bruk och växer eller planteras igen med skog. Eftersom gräsmarker minskar i utbredning har också flertalet av gräsmarksnaturtyperna och deras typiska arter en fortgående negativ utveckling. För naturtypen trädklädd betesmark (9070) är förekomstarealen i boreal region idag 67 600 hektar och bevarandestatusen är dålig. För att uppnå en gynnsam bevarandestatus i samma region har ArtDatabanken (2013) uppskattat att det behövs minst 300 000 hektar av naturtypen.

I Natura 2000-området är skydd och skötsel för naturtypen reglerat i naturreservatets beslut och skötselplan. Hela den trädklädda betesmarken betas och röjs vid behov. Här finns grova och halvgrova ekar och igenväxningsgraden är låg. Naturtypen (9070) i Natura 2000-området anses ha ett tillfredsställande bevarandetillstånd.

Kartor

Kartor som visar områdets läge, yttergränser, naturtypernas utbredning, samt äldre ekonomiska kartor finns sist i planen.

Dokumentation

Webbsidor/databaser:

Artportalen, <https://www.artportalen.se>, (2018-05-21).

Länsstyrelsen Östergötland, <http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland>, (2018-05-21).

Naturvårdsverket, <http://www.naturvardsverket.se/>, (2018-05-21).

Skyddad natur, <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>, (2018-05-21).

Skogsstyrelsen, <https://skogskartan.skogsstyrelsen.se/skogskartan/>, (2018-05-21).

Ängs- och betesmarksinventeringen (TUVA), <http://www.jordbruksverket.se/>, (2018-05-21).

Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister, <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>, (2018-05-21).

Dokument:

Naturvårdsverkets vägledningsdokument för habitat och ArtDatabankens vägledningar för arter.

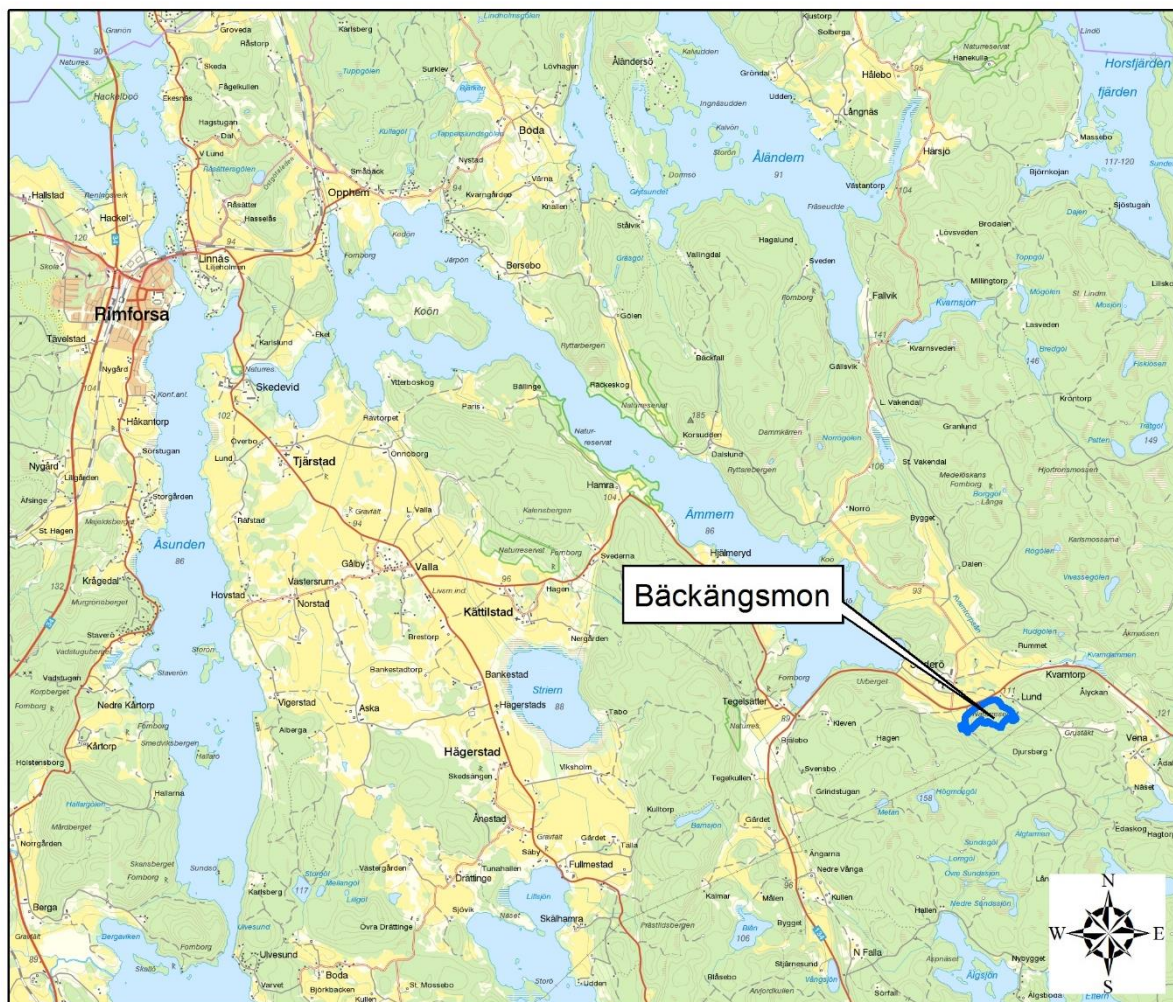
Wenche Eide (red.), Arter och naturtyper i habitatdirektivet - bevarandestatus i Sverige 2013, ArtDatabanken SLU, Uppsala, 2014.

Bevarandeplan för Bäckängsmon Natura 2000-område, fastställd 2006-12-19.

Skötselplan för Bäckängsmons naturreservat, fastställd 2006.

Beslut om bildande av Bäckängsmons naturreservat, 2006-12-19.

Topografisk karta

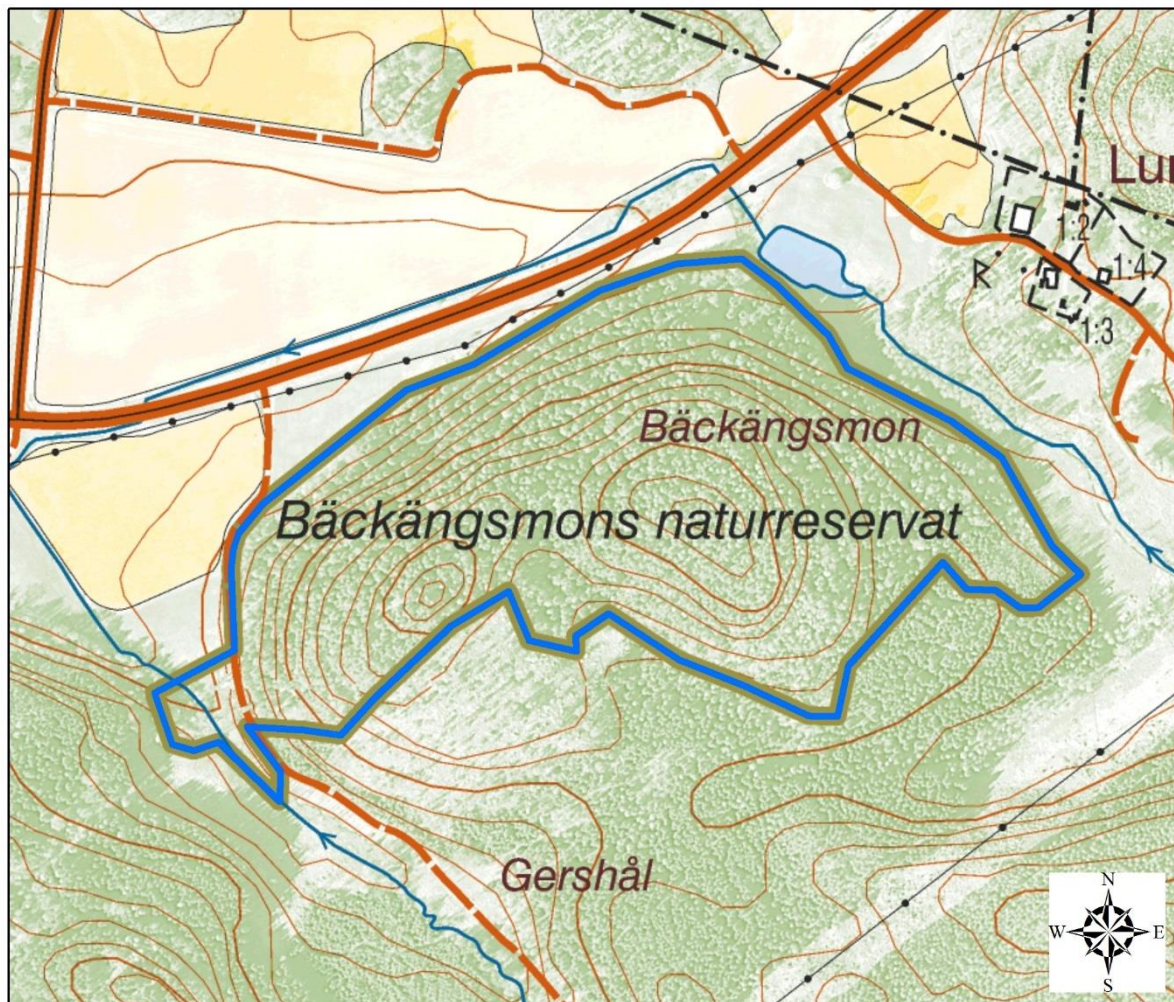
©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan
0 1 2 4 6
Kilometer

 Natura 2000-området

Översigtskartan visar att Natura 2000-området Bäckängsmon ligger drygt 1 mil sydost om Rimforsa i Kinda kommun.

Ekonomisk karta

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,05 0,1 0,2 0,3
Kilometer

 Natura 2000-området

Fastighetskartan visar yttergränserna för området. Yttergränserna sammanfaller med yttergränserna för Bäckängsmons naturreservat.

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

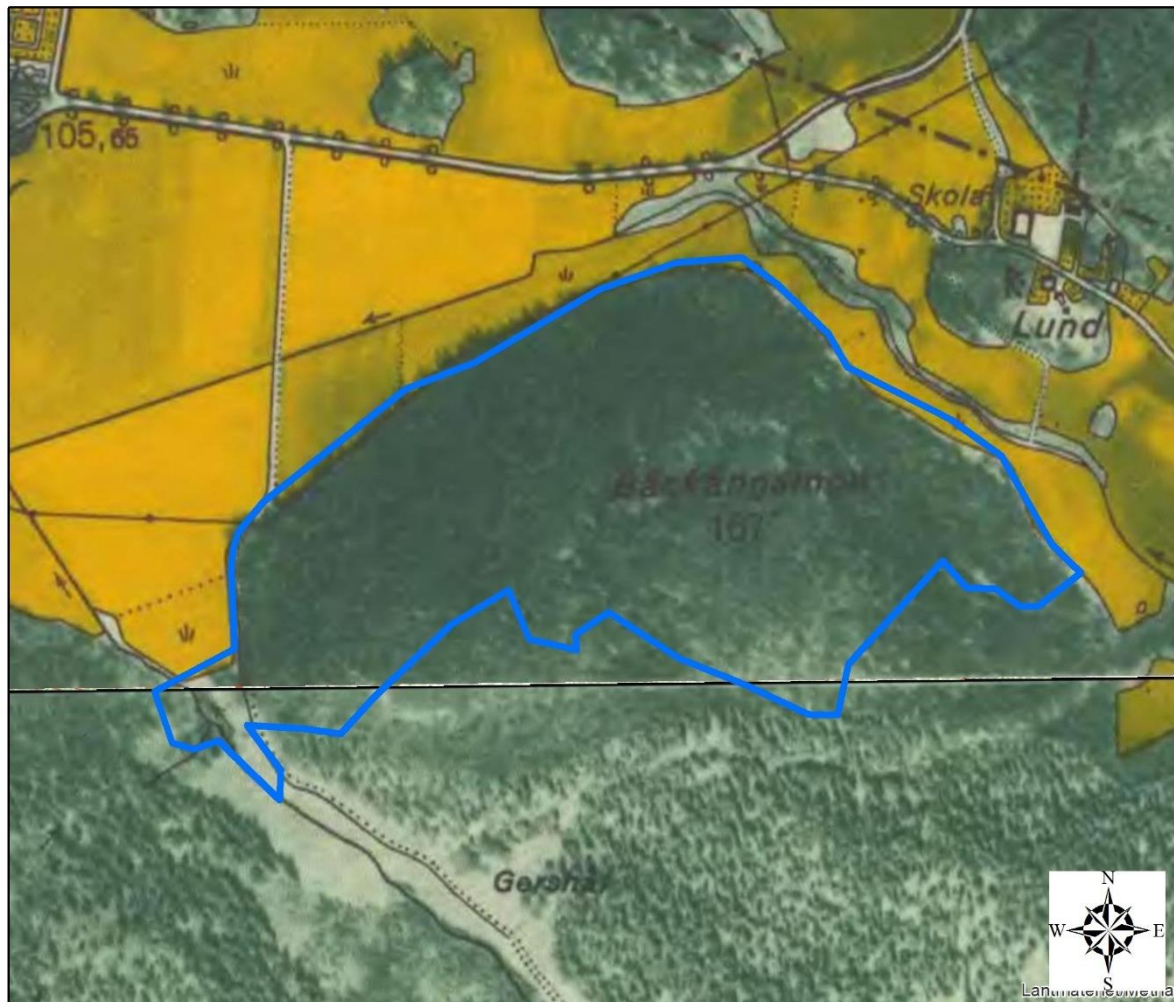
©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,05 0,1 0,2 0,3
Kilometer

	Natura 2000-området	
	9010 - *Taiga	14,5 ha
	9070 - Trädklädd betesmark	0,6 ha

Flygfotot visar naturtypernas utbredning i området.

Ekonomisk karta från 30- och 40-talet

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,05 0,1 0,2 0,3
Kilometer

 Natura 2000-området

Den ekonomiska kartan från 30- och 40-talet visar att skogen i Bäckängsmon har en lång kontinuitet.

Häradskarta

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,05 0,1 0,2 0,3
Kilometer

 Natura 2000-området

Häradskartan, från slutet av 1800-talet, visar att skogen i Bäckängsmon har en lång kontinuitet. Trädslagen var, liksom nu, varierande mellan både lövträd och barrträd. Den västra delen, där betesmarken finns idag, har tidigare varit slätteräng. (Kartan är något förskjuten i förhållande till yttergränsen.)

Gul mark är åker, grön är slätteräng och vit är utmark (skog och hagmark). Små stjärnor visar var marken är barrträdklädd och små ringar var den är lövträdklädd.